

Lysgudstjeneste for verdens flygtninge, Københavns Domkirke, december 2020.

I 2015 deltog jeg i et UNHCR-møde i Geneve. Alle FN's medlemsstater var repræsenteret og på podiet sad FN's Flygtninge Højkommissær, Antonio Guterres. Han beskrev – som han gjorde hvert år - verdens flygtningesituation: konflikterne, flygtningetallene, lidelserne. Han havde et specielt fokus på krisen i Syrien. Den begyndte i marts 2011 og havde allerede varet alt for længe og drevet millioner af mennesker på flugt – både i deres eget land, men også til nabolandene og længere væk. Jeg husker ikke alt hvad han sagde, men et billede står stadig klart i min erindring: Højkommissæren kiggede ud over den enorme forsamling af internationale diplomater som ville han gerne kalde dem til orden. Og så sagde han: "I de sidste fem år har verden skabt 15 nye konflikter – og vi har ikke løst en eneste".

Ikke så mærkeligt at flygtningetallet er steget. I 2015 var der 65 millioner flygtninge i verden – i dag er der næsten 80 millioner. Konflikten i Syrien er ikke slut og halvdelen af den syriske befolkning har snart levet som flygtninge i 10 år. Og hvad med Afghanistan, Irak, Syd Sudan, Somalia, Yemen, Myanmar – jeg kunne blive ved. Som om intet har forandret sig – eller har det?

Vi er midt i en global krise af en helt anden karakter. Ikke en konflikt mellem mennesker, men en kamp mod en virus – Covid 19.

Mange hændelser rammer flygtninge dobbelt hårdt og det gælder også Coronaen. Den rammer særlig hårdt i flygtningelejre med stor befolkningstæthed og dårlig hygiejne. Mange af verdens ressourcer styres nu i retning af at håndtere corona-krisen og der er færre midler til de fordrevne og til at løse de kriser, som har drevet dem hjemmefra.

Billedet er ikke overraskende, men det er skræmmende og spørgsmålet er derfor om der også tændes et håb i dette dystre scenarium – eller sagt på en anden måde: Vil vores egen oplevelse af corona-krisen ændre vores holdning til andre mennesker, som lever under vanskelige vilkår – som fordrevne. Vores hverdag er blevet stærkt forandret: børnene kan ikke komme i skole, far og mor har det vanskeligt på deres arbejde – eller må arbejde hjemmefra. Vi kan ikke besøge mormor og morfar af frygt for at de skal blive smittet og måske dø af sygdommen.

Radio, TV og aviser er fulde af artikler om den globale kamp mod sygdommen og adskillige menneskers vanskelige hverdag skildres i mange detaljer. Vi synes det er svært, meget svært. Men har krisen også skubbet til vores forståelse for andre og øget vores empati, så vi fremover – og efter Coronaen – er villige til at bidrage mere til at hjælpe de fordrevne og leve op til en af verdensmålenes hovedsætninger: "Leave no one behind".

Det håber jeg, og jeg håber, at vi for alvor indser at verden hænger sammen – både når vi taler om corona-virus og når vi taler om konflikter og fordrivelse. Mit billede er egentlig, at ligesom virussen har smittekæder kloden rundt, ja, så har konflikter og fordrivelse det faktisk også. En konflikt kan starte med nogle få demonstrationer – som det skete i Syrien – og snart efter blander andre sig. Iran, Saudi Arabien – og lidt senere melder endnu flere sig – Rusland, USA og Europa. Konflikter smitter og breder sig som en viral smittekæde af forskellige aktørers interessevaretagelse.

Vi må stoppe konflikternes smittekæder og blive bedre til at sikre almindelige menneskers tilværelse. Og vi må håbe, at det vi lige nu oplever i vores del af verden, vil styrke vores empati og vores forståelse for andres lidelser og vores vilje til at bryde de globale konflikters smittekæde.

Skal det lykkes, må vi ikke længere lade frygten for det fremmede overmande vores menneskelighed. Vi må hjælpes ad med ikke længere at dele verden op i ”dem og os”, og vi må tænke på, at vi alle er mennesker med nogenlunde samme drømme om en tilværelse, hvor vi kan gå på arbejde, sende vores børn i skole, færdes trygt i vores omgivelser og mødes i hjemme i familien, når dagen er gået.

Det tværkulturelle fællesskab, som fylder Domkirken i aften giver mig en vis optimisme – og et håb om, at vi ikke vender os indad og forlader hinanden – forlader fællesskabet, men vil møde fremtiden i fælles front.

Andreas Kamm, 08.12.20